trasą. Manoma, kad tuo metu buvo sunaikinti kieme buvę kapai.

THE FIELD EVALUATION AT VYTAUTO ST. 4A IN ŠEDUVA

8 test pits (with a total area of 15.05 m^2) were excavated at the site of a planned utility channel during an evaluation at Vytauto St. 4A in Šeduva (Radviliškis Dist.). Pottery dating to the 17th–19th centuries as well as fragments of human bones from destroyed burials were discovered.

TRAKŲ GATVĖS SENUOSIUOSE TRAKUOSE APLINKA

Valdas STEPONAITIS

2006 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai vykdyti Senųjų Trakų miestelyje, Trakų g. pradžioje, abipus Trakų g., į ŠV ir ŠR nuo jos sankirtos su Pilies g., ties įvažiavimu į Senųjų Trakų pilį ir keliu į lentpjūvę. Vienas šurfas ištirtas kelio Trakai–Senieji Trakai ŠR pusėje, prie kelių sankirtos, įvažiuojant į Senuosius Trakus. Tyrimų metu iš viso iškasta 13 šurfų (bendras 17 m^2 plotas). Tyrimai vykdyti projektuojamų kelio tvarkymo darbų vietose.

Trakų g. V pusėje ištirti 5 šurfai (1–5) (iš viso 8 m^2 plotas). Šurfo 1 V dalyje iki 1,27 m gylio fiksuotas vėlyvas perkasimas, R dalyje išlikęs iki 40 cm storio nesuardytas kultūrinis sluoksnis su keletu apžiestos neglazūruotos keramikos puodų sienelių šukių bei perdegusių ir susilydžiusių į vieną gabalą lovinių čerpių fragmentų. Čerpės sulipę išgaubtosiomis pusėmis, tarp jų įdėti molio gabalėliai. Čerpės, sprendžiant pagal šiuos išlikusius molio volelius, matyt, susilydę jų išdegimo metu. Šurfe 2 iki 1,33 m gylio fiksuotas tik vėlyvas perkasimas. Šurfe 3 po viršutiniu 16–24 cm storio maišytu kultūriniu sluoksniu atsidengė 15–46 cm storio juodos žemės su archeologiniais radiniais, smulkiais plytgaliukais, pavieniais degėsiais sluoksnis. Šio sluoksnio viršutinėje dalyje koncentravosi dauguma radinių: glazūruota ir neglazūruota keramika, plokščiųjų čerpių, frontalinių koklių fragmentai, datuojami XVI–XVII a. Žemiau, 35–90 cm gylyje, atsidengė iki 1,15 m pločio akmenų sankaupa, orientuota R–V kryptimi. Akmenys įvairaus dydžio, keli apskaldyti, skiediniu nesurišti. Akmenų sankaupos-konstrukcijos paskirtis neaiški: gal tai įtvirtinimo konstruktyvo dalis, ar pamatų fragmentas? Kadangi buvo atliekami žvalgomieji tyrinėjimai, šurfas iki galo neištirtas. Šurfe 4 iki 48–52 cm gylio fiksuotas suardytas kultūrinis sluoksnis, po juo, iki 99 cm gylio buvo keletas nesuardytų tamsios žemės, molio su akmenimis sluoksnių su pavieniais XVI–XVII a. datuojamais radiniais. Šurfe 5 iki 40 cm gylio fiksuotas maišytas kultūrinis sluoksnis su pavieniais XVII–XX a. radiniais.

Gatvės R pusėje ištirti 7 šurfai (6–12) (iš viso 8 m^2 plotas). Šurfe 6 rastas nesuardytas iki 55 cm storio archeologinis kultūrinis sluoksnis – ūkinės duobės dalis su gausiais XVII a. datuojamais radiniais: glazūruota ir neglazūruota keramika, keliomis stiklinių indų šukelėmis, geležinėmis vinutėmis. Duobė išsiskyrė tamsia juoda žeme su pavieniais angliukais, smulkiais perdegusiais akmenimis. Šurfe 7 iki 60 cm gylio fiksuotas maišytas kultūrinis sluoksnis. Šurfe 8 iki 35 cm gylio buvo maišytas kultūrinis sluoksnis su pavienėmis puodų

šukėmis. Dalyje šurfo iki 80 cm gylio fiksuotas perkasimas be radinių. Šurfe 9, prie žvalgytos teritorijos šlaito iki 2,06 m gylio fiksuotas maišytas supiltinis kultūrinis sluoksnis su XVI–XVII a. radiniais. Šurfe 10 iki 29 cm gylio fiksuotas maišytas kultūrinis sluoksnis. Šurfe 11 iki 24 cm gylio fiksuotas maišytas kultūrinis sluoksnis, po juo iki 47 cm gylio fiksuotas supiltinis sluoksnis su raudonų plytų griuvenomis. Šurfe 12 iki 22 cm gylio fiksuotas maišytas kultūrinis sluoksnis su plytų fragmentais, po juo atsidengė supiltinis sudegusių deformuotų plytų dalių ir fragmentų sluoksnis. Plytos raudono molio, be braukų, 11,8–12,3, 13,1–13,6 cm pločio, 8,6–9,6, 10,2–11,3 cm aukščio. Sveikų plytų nerasta. Tarp plytų fragmentų rasti dviejų lovinių čerpių fragmentai. Sluoksnis tirtas iki 1 m gylio, tad išsamiai neištirtas, įžemis nepasiektas. Sluoksnis sietinas su plytų ir čerpių gamybos proceso liekanomis. Jis, matyt, susidarė į daubą nuo nuokalnės pilant plytų gamybos metu susidariusį gamybos broką. Neatmestina galimybė, kad čia suverstos plytos tvarkant Senųjų Trakų pilies teritoriją po XIV a. pabaigos gaisro ar vėlesnių darbų metu, tačiau prie plytų nepastebėta skiedinio liekanų. Plytos pagal molio masę ir dydį labai panašios į Senųjų Trakų piliavietėje rastas plytas, tik piliavietėje rastų plytų plotis įvairavo nuo 13 iki 16 cm.

Žvalgytame plote Trakų g. pradžioje, beveik visuose tirtuose šurfuose fiksuotas kultūrinis sluoksnis ar jo liekanos su XIV ir XVI–XVII a. radiniais. Gatvės R pusėje dalis žvalgytos teritorijos ir jos šlaitai galėjo būti suformuoti įvairių darbų metu, sietinų su pilies statybos bei, matyt, vienuolyno gyvavimo laikotarpiu.

Šalia kelio Trakai–Senieji Trakai, prie kelių sankirtos įvažiuojant į Senuosius Trakus, ištirtas šurfas 13. Šiame šurfe iki 35 cm gylio fiksuoti tik juodžemio ir judinto žvyro sluoksniai be radinių, archeologinio sluoksnio nerasta.

THE VICINITY OF TRAKŲ ST. IN SENIEJI TRAKAI

13 test pits (with a total area of 17 m^2) were excavated in the vicinity of Trakų St. in Senieji Trakai. A 14th–20th century cultural layer up to 2.06 m thick and containing household pottery, 'pot-shaped' (*Topfkachel*) and flat stove tiles, roof tiles, and brick finds was discovered in some of the test pits.

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI PAŠVITINIO IR SKAISTGIRIO MIESTELIUOSE

Ernestas VASILIAUSKAS

Pasak M. Valančiaus, pirmoji **Pašvitinio** bažnyčia (tiksliai neaišku kas – koplyčia ar bažnytėlė) pastatyta 1459 m. Kiti tyrinėtojai nurodo 1495 m. datą. Dabartinė bažnyčia statyta 1825 arba 1852 m. Pirmą kartą Pašvitinys įvardytas miesteliu 1637 m., o turgaus bei prekymečių privilegiją gavo 1703 m. Pašvitinio apylinkės tuo metu priklausė Žemaitijos vyskupystei, čia buvo vyskupo dvaras. Pagal XVI a. pabaigos – XVII a. pirmosios pusės žemaičių vyskupų itinerariumus matyti, kad dvare ne kartą lankėsi vyskupai: Merkelis Giedraitis 1595–1605 m. laikotarpyje 2 kartus, Mikalojus Pacas 1611–1613 m. – 5, Stanislovas